

An aerial photograph of a long, straight dike stretching across a rural landscape. The dike is a raised earthen embankment with a narrow water channel on its right side. The surrounding land is divided into large, rectangular agricultural plots in various shades of green and brown. In the background, a line of wind turbines is visible against a clear sky. A circular logo is overlaid on the left side of the image. The logo is divided into four quadrants: top-left is light blue, top-right is light green, bottom-left is dark green, and bottom-right is black. A white horizontal bar is positioned across the top of the logo, containing the word 'KNARDIJK' in green capital letters.

KNARDIJK

Verslag werkweek, 20-25 maart 2019

Knardijk, meer dan een dijk

Inhoud

Initiatieven	4
De Knardijk	8
Koers en thema's	12
1. De route	16
2. Groene looper	22
3. Polderkralen	28
4. Evenementen	34
5. Laaghangend fruit	40
En nu verder	46

Heb jij een idee voor de Knardijk?

Oproep aan bewoners en organisaties: denk mee over nieuwe gebruiksvormen voor deze bijzondere Flevolandse dijk. Bijvoorbeeld activiteiten op of rond de dijk: van natuur, sport tot recreatie en toerisme tot iets cultureels of horeca, van een energielandschap tot experimentterrein.

Deze oproep van de provincie Flevoland, waterschap Zuiderzeeland en de gemeenten Lelystad en Zeewolde heeft veel gehoor gekregen.

Voor u ligt het verslag van de werkweek Knardijk, maart 2019. In deze week zijn alle mensen met initiatieven uitgenodigd om samen vorm te geven aan de Knardijk. De ideeën zijn gepitcht en er is samen geschetst en gediscussieerd. Een kernteam heeft daarna de ideeën gebundeld en geordend. Na een toets door experts is dit als verslag de laatste dag bij alle initiatiefdragers teruggelegd en met hen besproken.

De initiatieven en ideeën zijn in dit rapport gebundeld in vijf thema's. Voor elk van de thema's is een aantal varianten (minimaal - maximaal) verkend. Op de slotbijeenkomst is voorgesteld om deze thema's nu in werkgroepen uit te werken.

Wij willen iedereen bedanken voor de positieve energie en vele ideeën.

Initiatieven

pitch van de initiatiefnemers

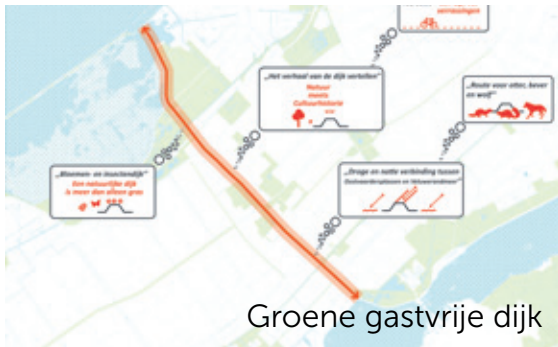
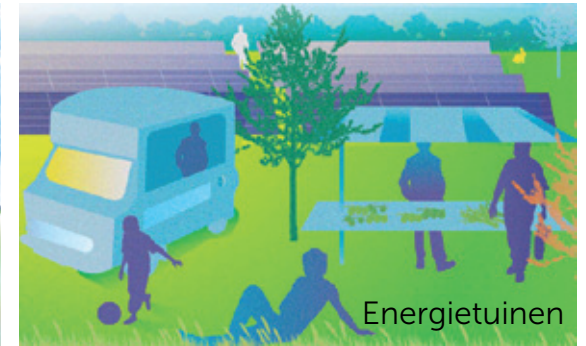

schetsen en discussiëren in groepen

Presentatie van de initiatieven

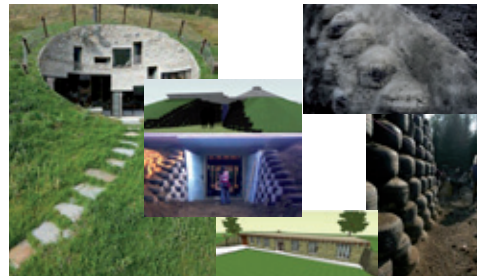
- de initiatieven zijn gepitcht, iedereen maakt kennis met idee en initiatiefnemer
- bij een eerdere inloopavond zijn door inwoners 9 ideeën gepitcht, deze zijn meegenomen
 - daarna is in gemengde groepen geschetst om de ideeën in beeld te krijgen
 - wat is de overeenkomst, waar versterkt het en waar bijt het?

Energielandschappen

Huidige Pachters
Knardijk

Earth Ships

Theater Bovenwater

Ruiterpad

MTB

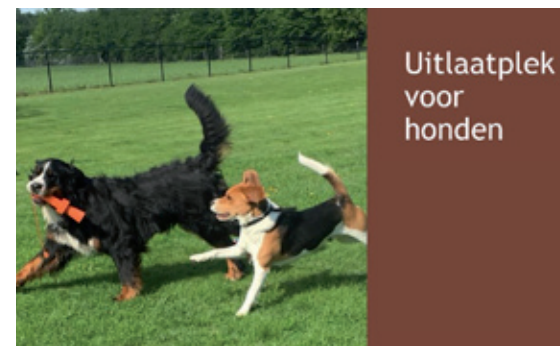
Ook voor in uw vrije tijd!
Niet alleen meer voor woon-werkverkeer.

Kunstroute

Land art

De Knardijk

Lelystad

Knardijk

Almere
Buiten

Zeewolde

Harderwijk

Bidd

9

①

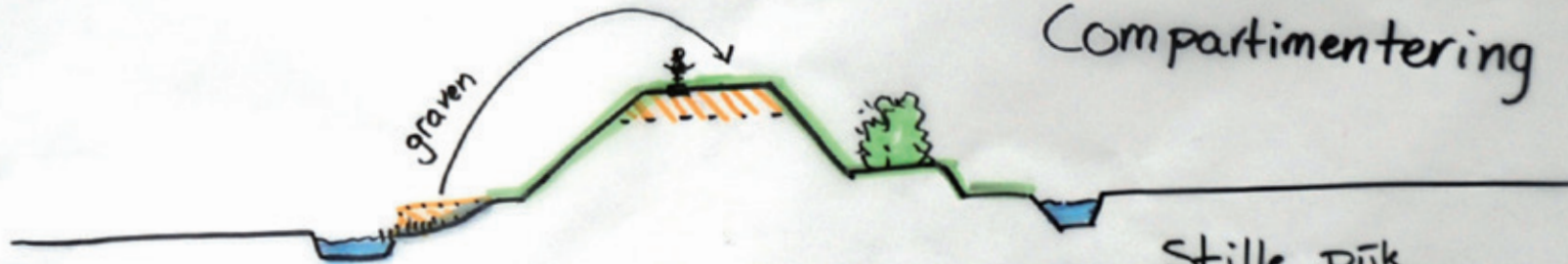
Zeedijk

②

Compartimentering

③

Stille Dijk

④

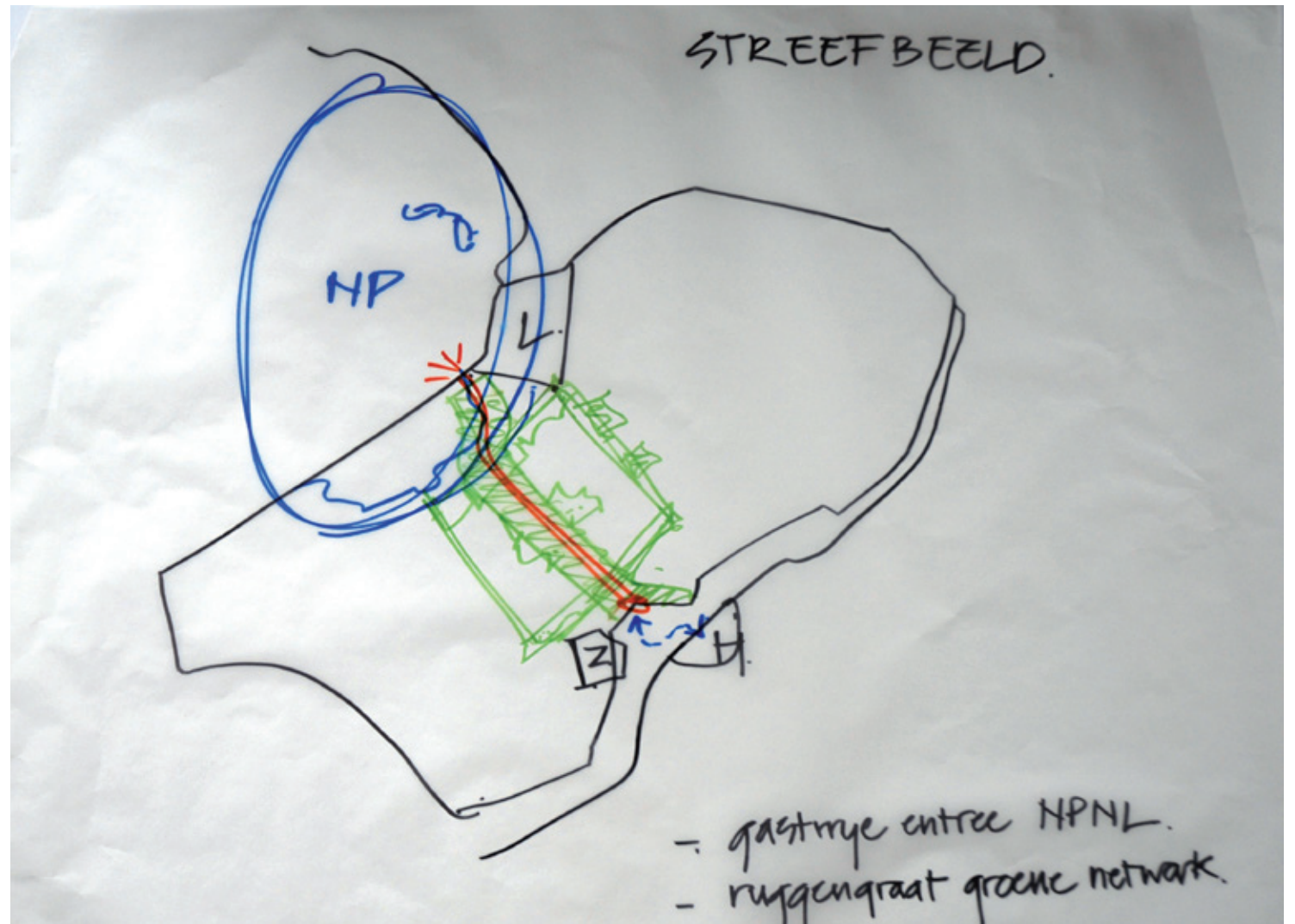

De Groene Loper

Fases in ontwikkeling Knardijk

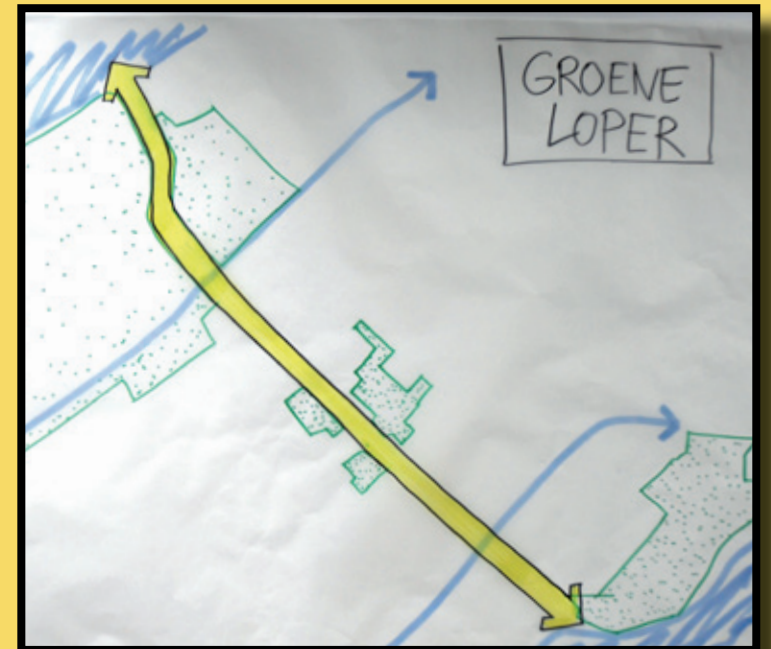
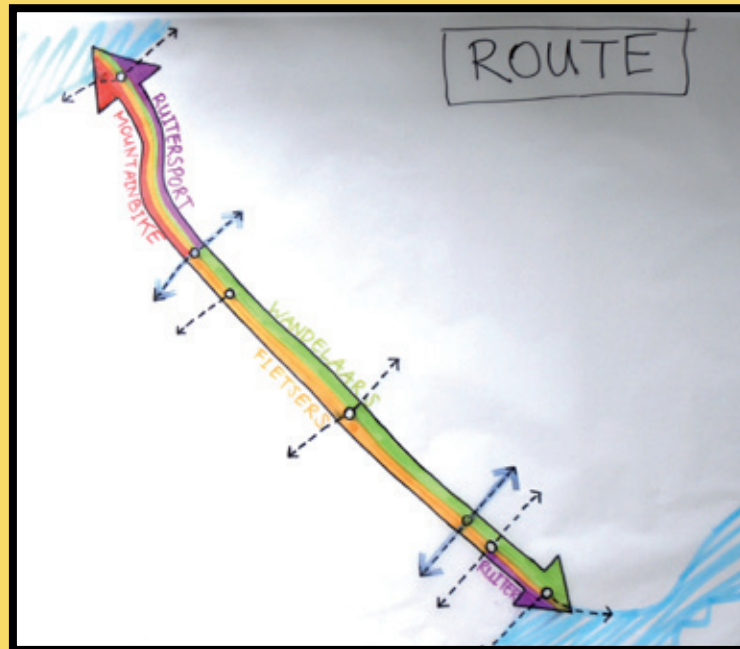
- zeedijk: stenen bekleding ene zijde, drassig land andere zijde, klinkerweg op kruin
 - compartimenteringsdijk: polder aan beide zijden, klinkerweg op kruin
- stille dijk: vergraving natuurvriendelijke oever, hiermee kruin opgehoogd, fietspad en bosschages aan de voet
 - vierde ontwikkeling (>2019): basis profiel blijft gehandhaafd

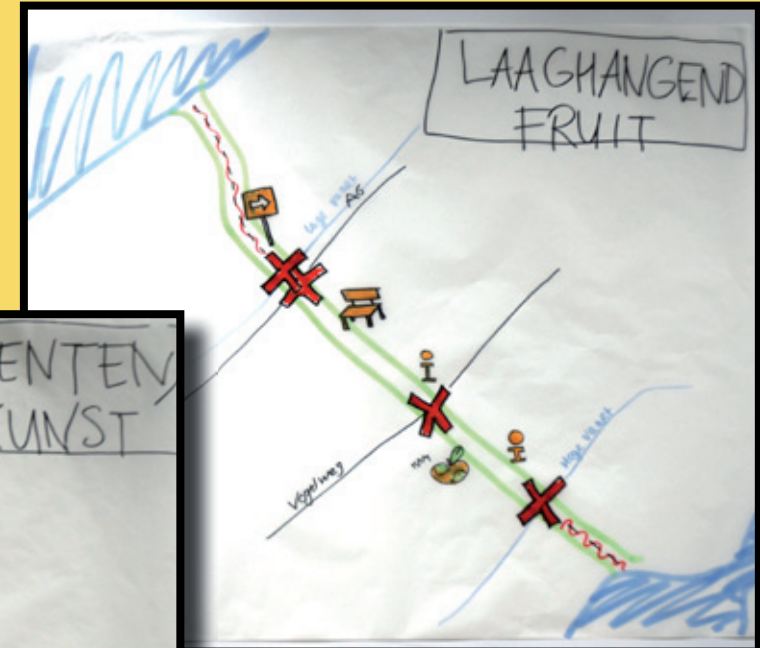
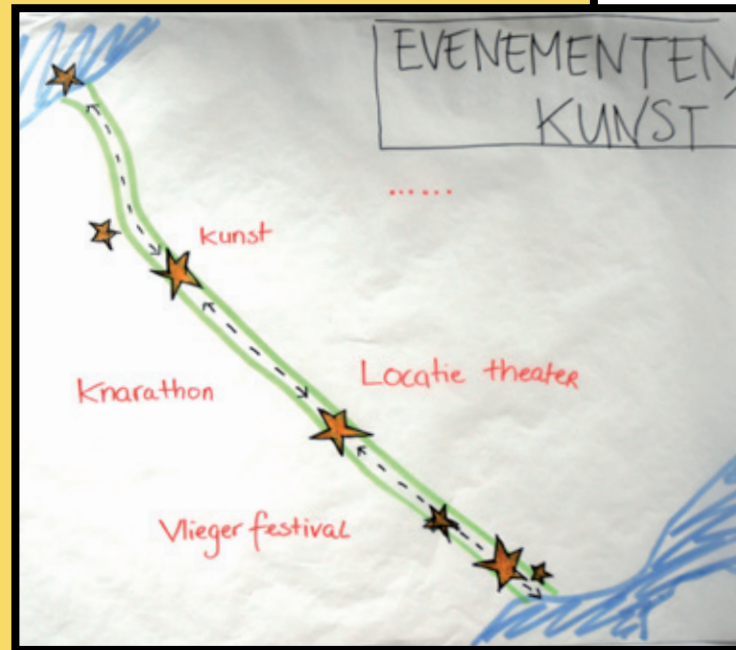
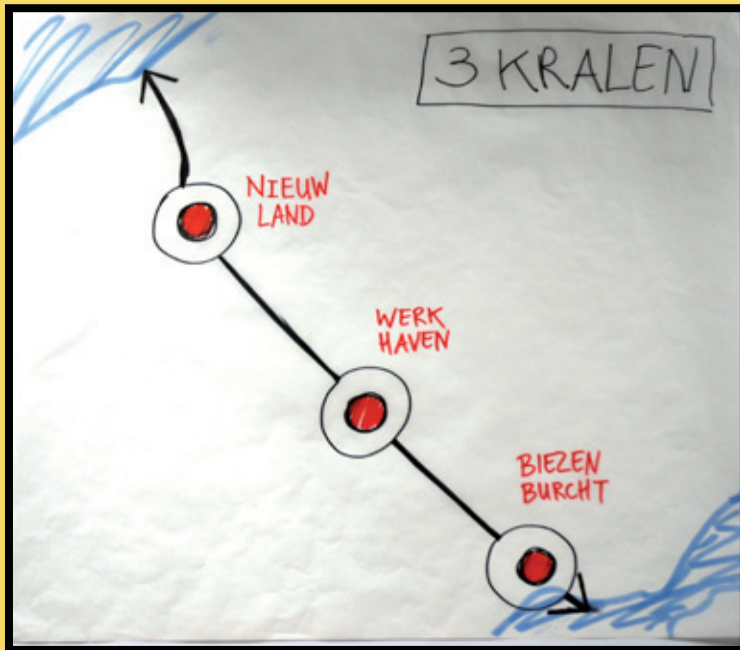
Koers en thema's

Streefbeeld Knardijk

- in deze visie is een stip op de horizon geschetst, de initiatieven passen hierin:
 - gastvrije entree naar Nationaal Park Nieuw Land
 - ruggengraat in groene netwerk (recreatief én ecologisch)

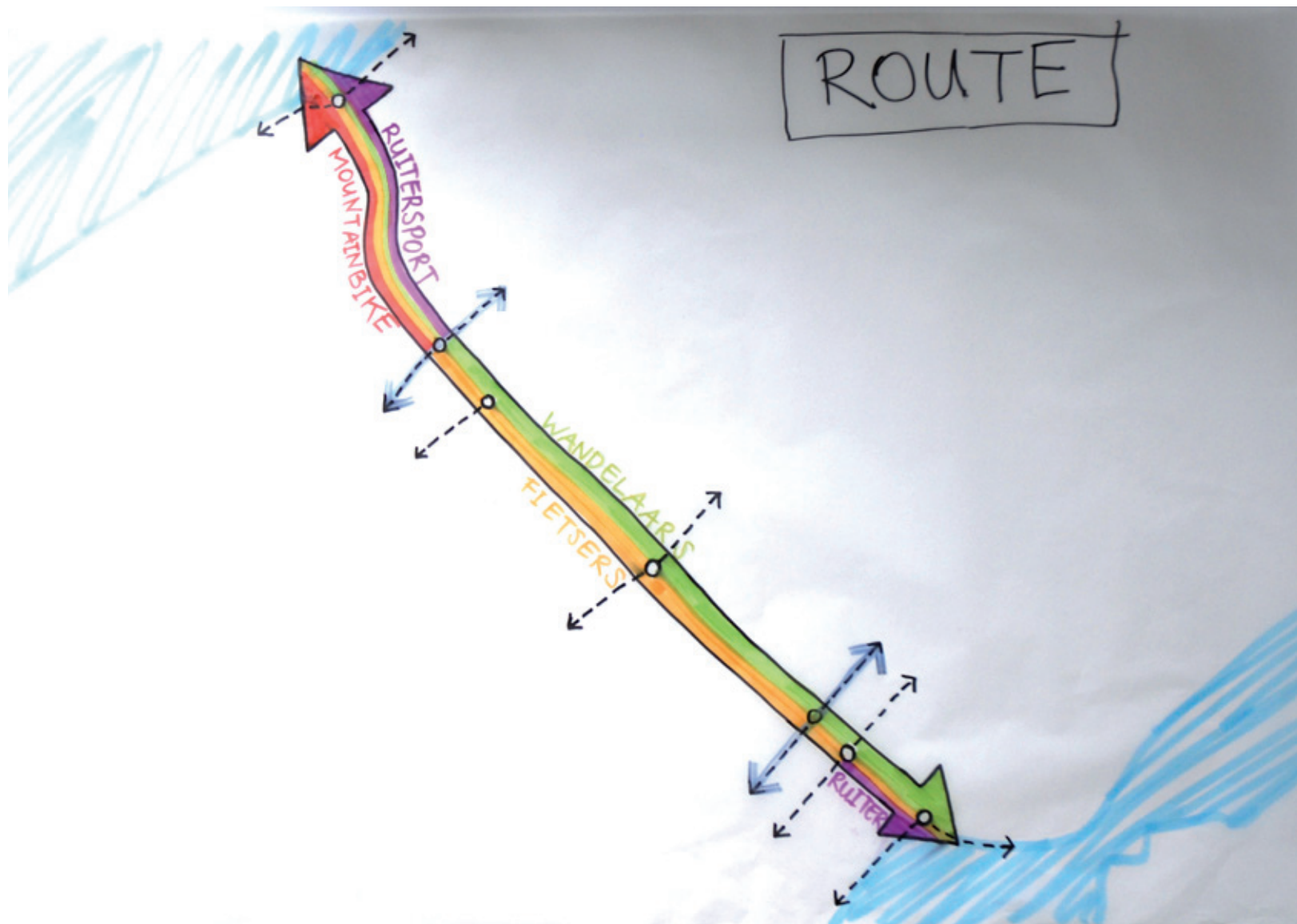

5 thema's voor de Knardijk

- vier thema's: route, groene looper, kralen en evenementen.
- vijfde thema is 'laaghangend fruit': kleine ingrepen, gemakkelijk op te pakken, altijd doen

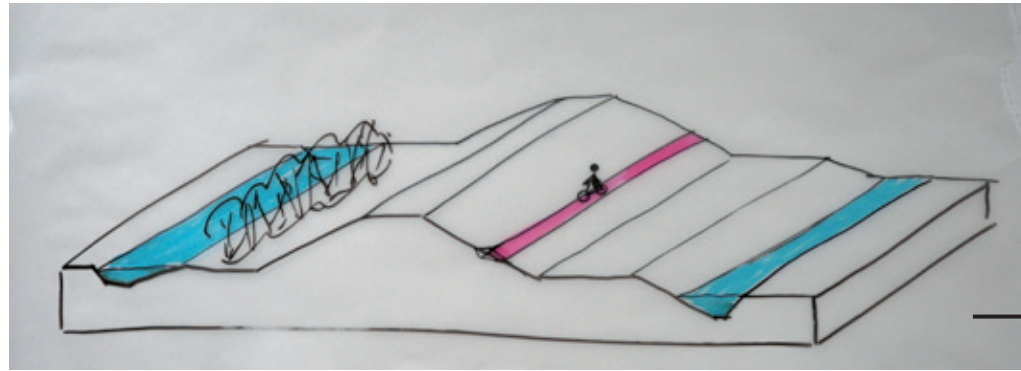
1. Route

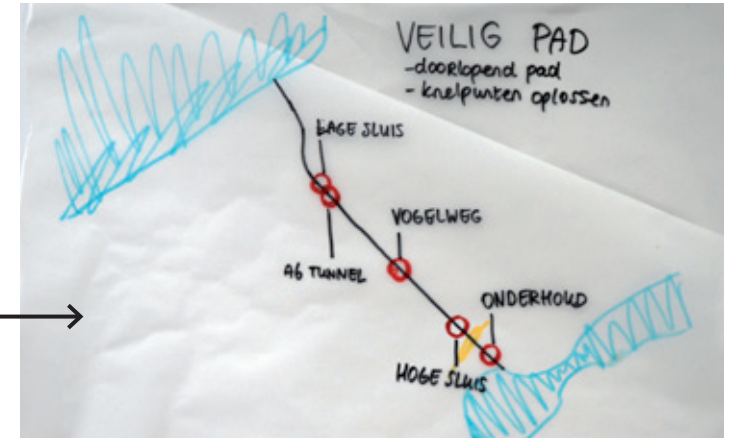
Loper naar Nationaal Park, verbindende as in polder

- aantrekkelijke route naar Nationaal Park Nieuw Land
 - voor wie allemaal en in welke vorm?
- aansluiten op routenetwerk rond de Knardijk

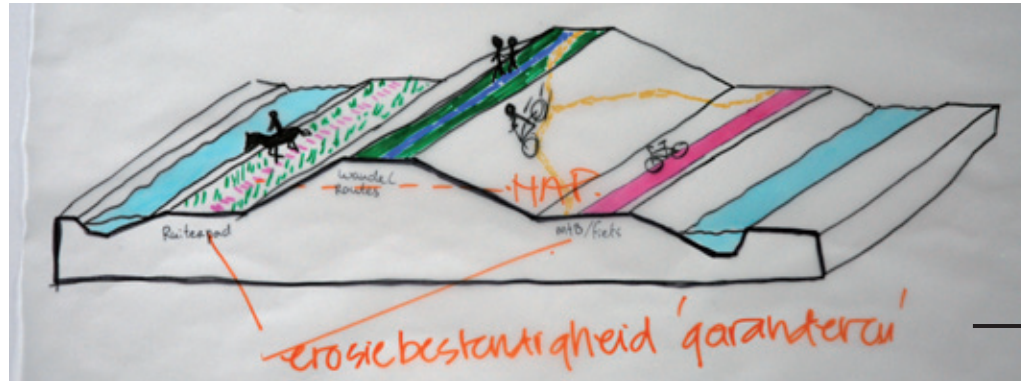
MINIMAAL

veilig pad: enkel knelpunten oplossen

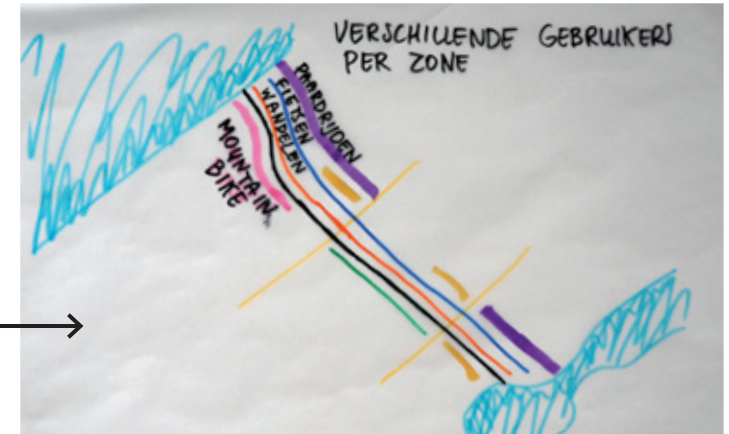

MAXIMAAL

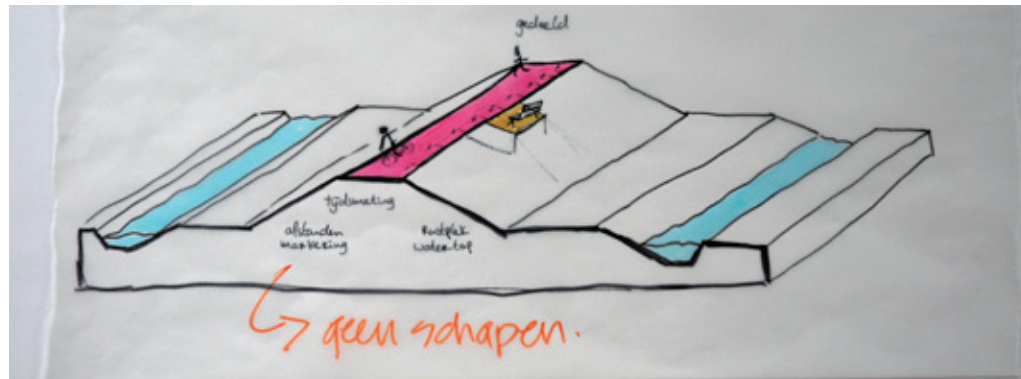

erosiebestendigheid 'garantceren'

multifunctioneel: iedere gebruiker een eigen route

VERSCHILLENDE GEBRUIKERS PER ZONE

geen schapen.

comfortabel pad: een breed pad voor iedereen

Route op de Knardijk

De Knardijk kan de recreatieve loper naar het Nationaal Park Nieuw Land zijn. Tegelijkertijd kan het een verbinding worden tussen de omliggende gebieden (ruggengraat). De Knardijk is nu een route voor fietsers en voor autoverkeer (aan uiteindes). In die routes ervaren gebruikers meerdere knelpunten. Die zouden minimaal opgelost moeten worden. De dijk kan ook voor andere vormen van recreatief verkeer een route zijn. Denk aan mountainbikers, ruiters, wandelaars, skaters en sporters. In een ruimere variant geven we hier vorm aan.

Varianten

De varianten verschillen op ingreep, van minimale tot maximale aanpassingen op de dijk. Voor ieder thema geldt: welke variant is wenselijk? Wat is de ambitie?

1. Zorgen voor een veilig pad, oplossen van knelpunten: o.a. sluizen, onderdoorgang A6, Vogelweg, Gooiseweg, beter onderhoud.
2. Multifunctionele route: voor iedere gebruiker een eigen pad: ruiterspad, mountainbike, wandelroute.
3. Comfortabele route, de Polderboulevard: herkenbaar en breed pad voor iedereen met functies als afstanden op het wegdek, tijdsmeting en drinkwaterpunten.

Werkspoor Route

Doel

- Voorstellen hoe de knelpunten in de Knardijk voor de huidige gebruikers van de route kunnen worden opgelost
- Vaststellen welke routevormen waar op de dijk zouden passen

Vragen

1. Welke knelpunten ervaren huidige gebruikers van de route nu?
2. Hoe zijn die knelpunten op te lossen?
3. Welke type (nieuwe) routes zijn waar op de dijk gewenst (lengterichting) en mogelijk (dwarsprofiel, bestaande waarden)?
4. Waar zou het concept van een polderboulevard uit zijn opgebouwd?

Aanpak Knelpunten (1 en 2)

- Borden op dijk, oproep aan gebruikers mee te denken
- Huidige gebruikers definiëren knelpunten in de routes
- Gebruikersgroep bespreekt knelpunten met infrabeheerders (gemeenten, RWS, provincie, waterschap). Opgesplitst in 4 type knelpunten:
 - A6 onderdoorgang (RWS, fietsersbond, Gemeente Lelystad, Hajé, wandelaars, sporters...)
 - Kruising sluizen (waterschap, fietsersbond, wandelaars,..)
 - Knarbos en Kruising Vogelweg (provincie, Flevo-Landschap, fietsers, Gemeente Lelystad?, omwonenden)

- Klinkerbestrating en veeroosters (gemeente Zeewolde, Lelystad, fietsers, pachters,..)
- Voorstel aanpak knelpunten in route

Aanpak nieuwe routes (3 en 4)

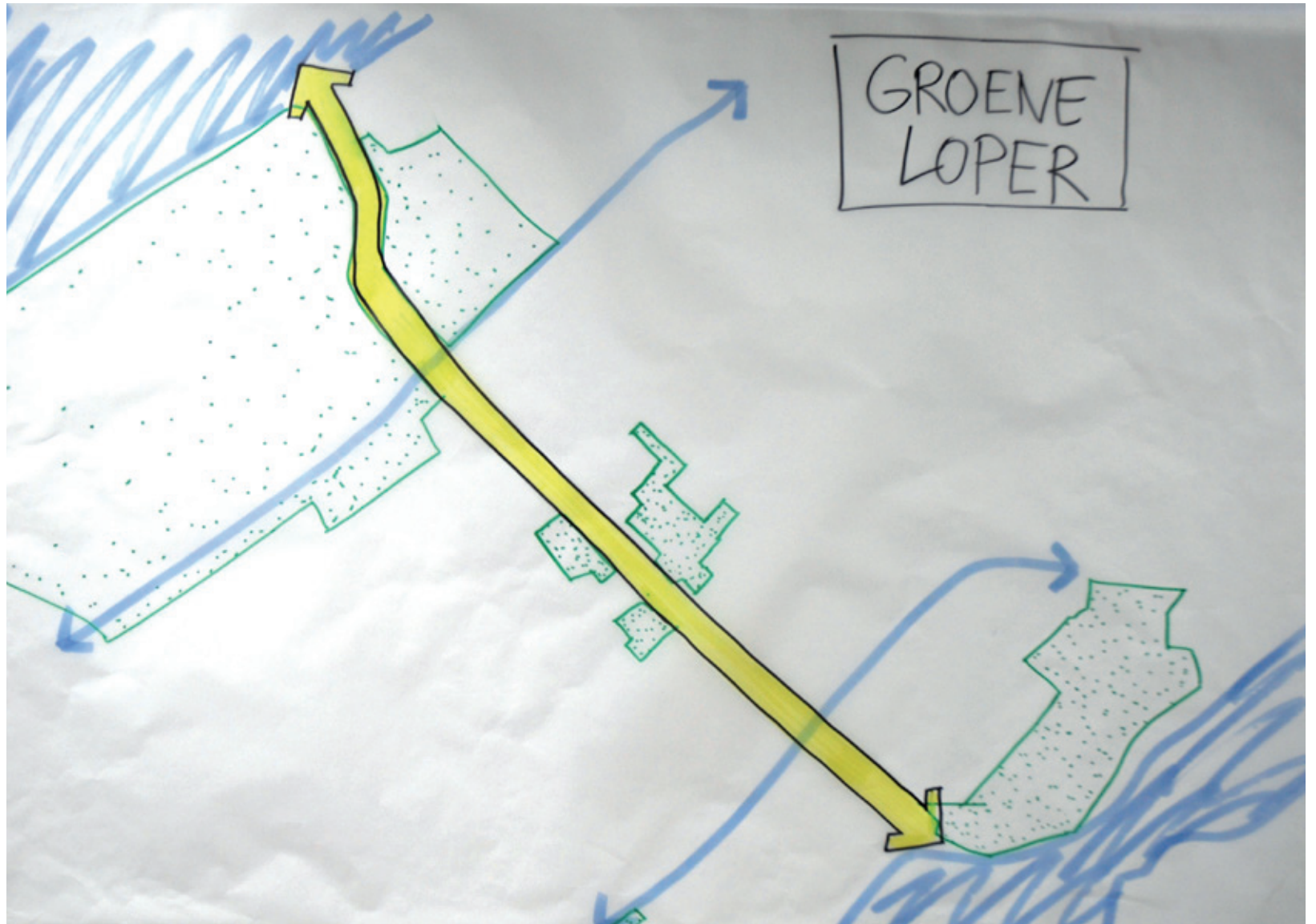
- Inventariseren gewenste routes en waar deze in de lengterichting van dijk gewenst zijn (sportservice, sporters, ruiters, fietsers, wandelaars)
- Bepalen wat er voor elk routetype nodig is (fietsersbond, paardenplatform)
- Gesprek gebruikersgroepen met infrabeheerders en pachters over wat realiseerbaar is en waar. Tevens nadenken over beheer (kosten, wie is verantwoordelijk)
- Voorstel doen per deeltraject voor nieuwe (gebundelde) routes

Gesprekspartners

- Fietsersbond
 - Ruiterspaden initiatiefnemer
 - Mountainbike Stichting Lelystad
 - Pachters Knardijk
- nog vragen:
- Sportservice Flevoland
 - Stichting Paarden Platform Lelystad
 - Opzichter waterkeringen, waterschap Zuiderzeeland
 - Gemeenten Lelystad en Zeewolde

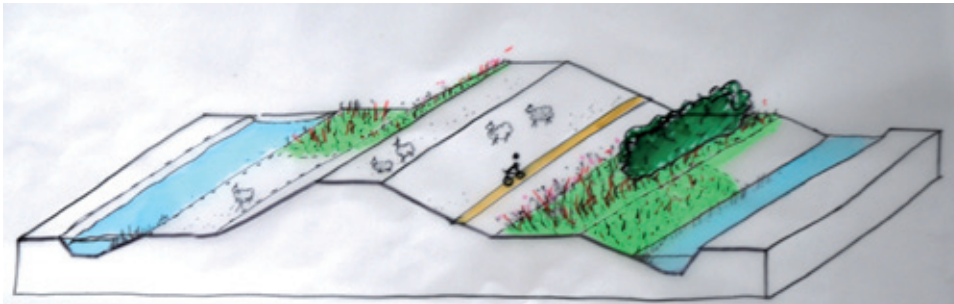
2. Groene gastvrije loper

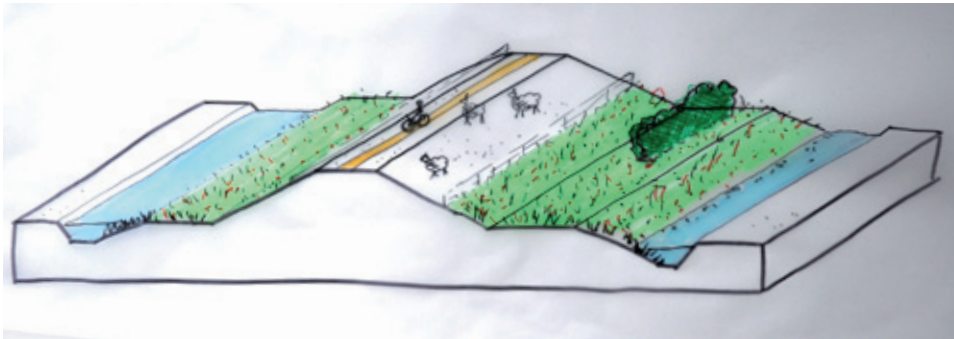
Groene ruggengraat door de polder

- versterking van de ecologische verbinding
- welke vorm van beheer hoort daarbij? aandacht voor belangen van huidige pachters.
- karakter en beeld van 'de dijk' zijn uitgangspunt

MINIMAAL

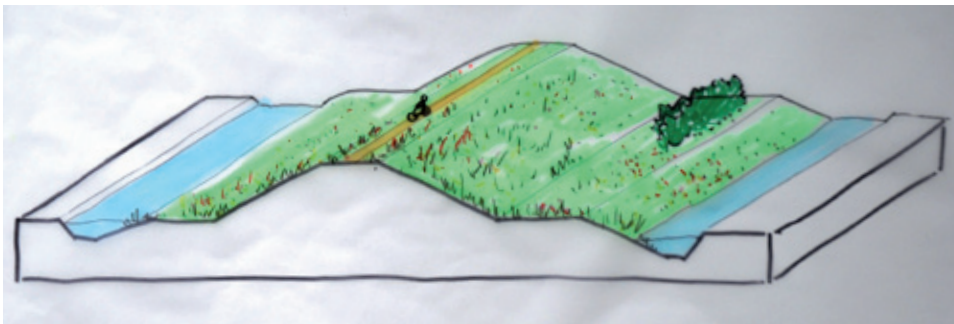

schapenbegrazing met mozaïek van kruidenrijk hooiland

combinatie in dwarsprofiel

MAXIMAAL

kruidenrijk hooiland

Groene gastvrije loper

De Knardijk is onderdeel van het nationaal natuurnetwerk Nederland. Voor insecten en kleine dieren vormt het de verbinding tussen de drie aangrenzende natuurgebieden.

De Knardijk zou meer kunnen betekenen als ecologische verbindingszone. We werken vanuit het uitgangspunt van een gastvrije groene loper: natuur mag andere functies niet op voorhand uitsluiten.

Varianten

Altijd doen: ecologische knelpunten oplossen, maaibeheer aanpassen aan weidevogels (uitzoeken wat werkt).

1. Mozaïek: naast begrazing met schapen, stukken kruidenrijk hooiland toepassen op overhoeken en incurante locaties, ecologische oever versterken?
2. Combinatie van begrazing en kruidenrijk hooiland: in dwarsprofiel van dijk of zonering.
3. Kruidenrijk hooiland: geen schapen op de dijk, zaadmengsel zaaien voor grotere biodiversiteit.

Werkspoor Groene gastvrije loper

Doel

- Versterken ecologisch functioneren van de Knardijk als verbinding in het NNN-netwerk
- Zoeken naar een combinatie van natuur en agrarisch gebruik

Vragen

1. Hoe functioneert de dijk nu als verbindingszone tussen de natuurgebieden?
2. Hoe zou de dijk nog beter kunnen gaan functioneren als verbinding?
3. Welke vormen van natuurbeheer zijn verenigbaar met het agrarisch gebruik van de dijk en de omliggende percelen?

Aanpak

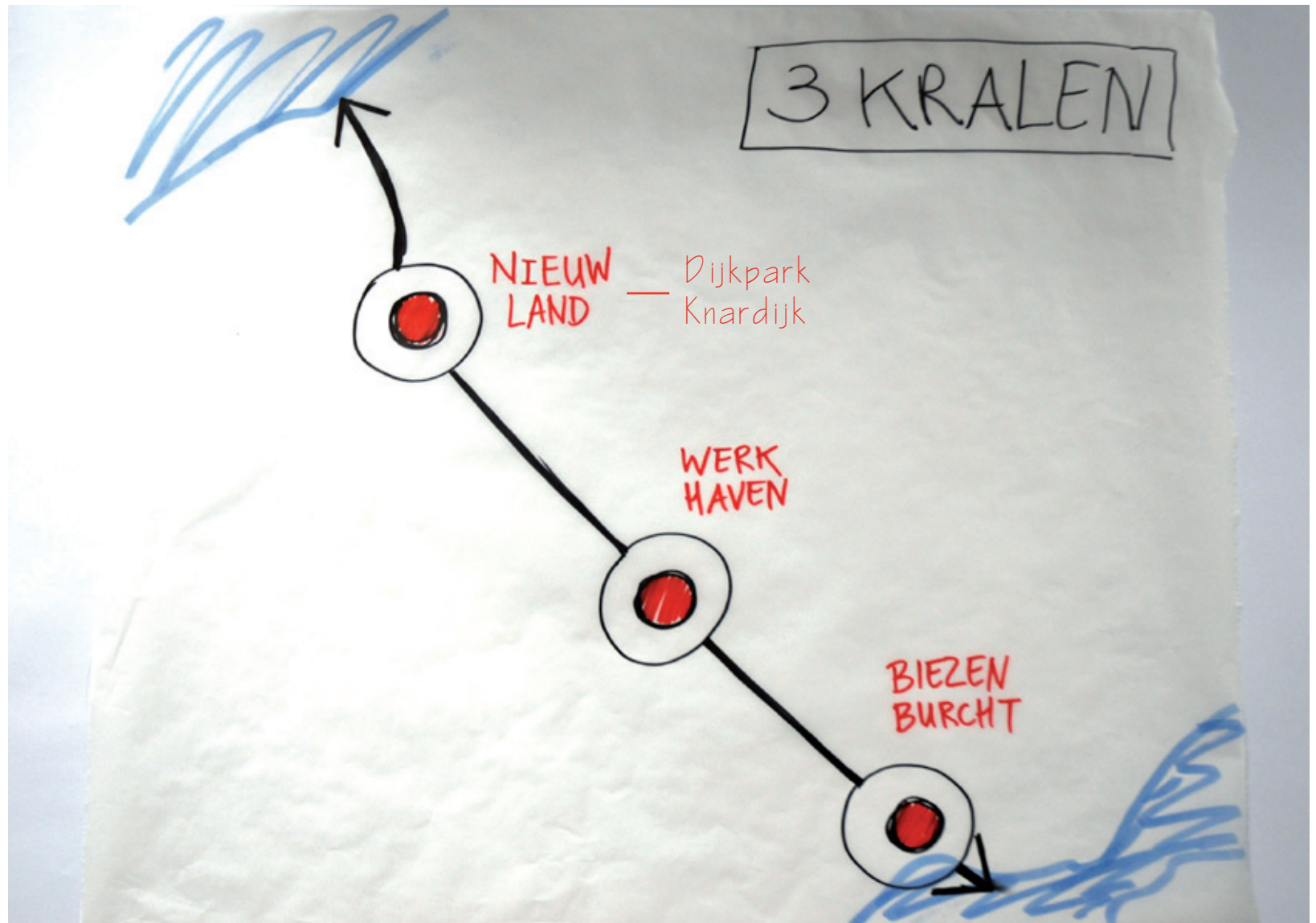
- Terreinbeheerders uitnodigen rol verbindingszone (knelpunten en potentie) uit te schrijven (Landschapsbeheer Flevoland, Flevo-Landschap, SBB, NM)
- Kennismakingsgesprek pachters, omwonende agrariërs en terreinbeheerders. Uitwisselen van belangen, ambities en zorgen. Vaststellen van issues en samen vervolgstappen formuleren. (Pachters en Terrein Beherende Organisatie's)

Gesprekspartners

- Pachters Knardijk
- Omwonenden
- Staatsbosbeheer
- Flevo-Landschap
- Landschapsbeheer Flevoland
- Natuurmonumenten
- Burgerinitiatief Biodiversiteit Knardijk
- Grondzaken waterschap Zuiderzeeland

3. Polderkralen

Drie locaties voor recreatieknopen

- huidige 'knopen' optimaal inzetten voor plaatsen van initiatieven
- gebruik bestaande kwaliteiten, aansluiten bij omgeving

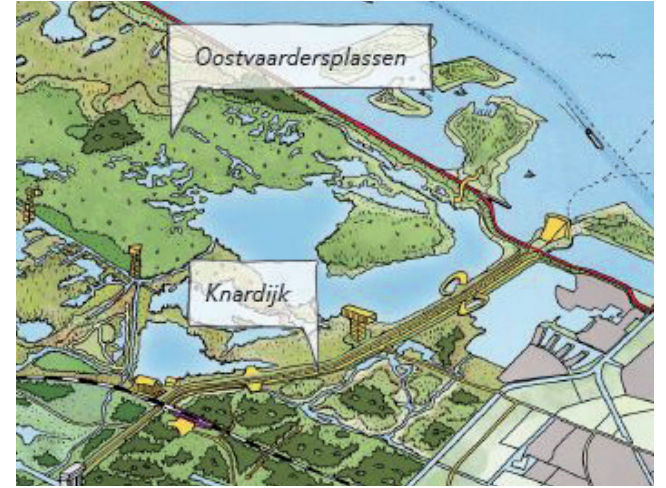
Recreatieknopen

Biezenburcht

Werkhaven

Nationaal Park Nieuw Land

Hoge Knarsluis

Lage Knarsluis

Kralen in de Knardijk

Op en rondom de Knardijk zijn een aantal punten te onderscheiden die het in zich hebben publiek te trekken en zo als toegangslocaties voor publiek te dienen. Deze kralen zijn het Nationaal Park Nieuw Land, de voormalige Werkhaven en de Biezenburcht. Mogelijk zijn daar de beide sluisen ook toe te rekenen.

Varianten

- Oppoetsen van de kralen Biezenburcht, Werkhaven en mogelijk sluisen.
- Verknopen initiatieven boven A6 met organisatie Nationaal Park Nieuw Land.

Werkspoor Kralen in de Knardijk

Doel

- Tot ontwikkeling brengen, dan wel opknappen van de kralen in de Knardijk zodat deze een poortfunctie voor de Knardijk kunnen worden

Vragen

1. Wat is er nodig om de betreffende punten tot bezoekwaardige locaties te maken en wat gebeurt er al?
2. Ontwikkel hiervoor per kraal met elkaar een haalbaar plan. Benoem ook als de potentie er niet is.

Aanpak

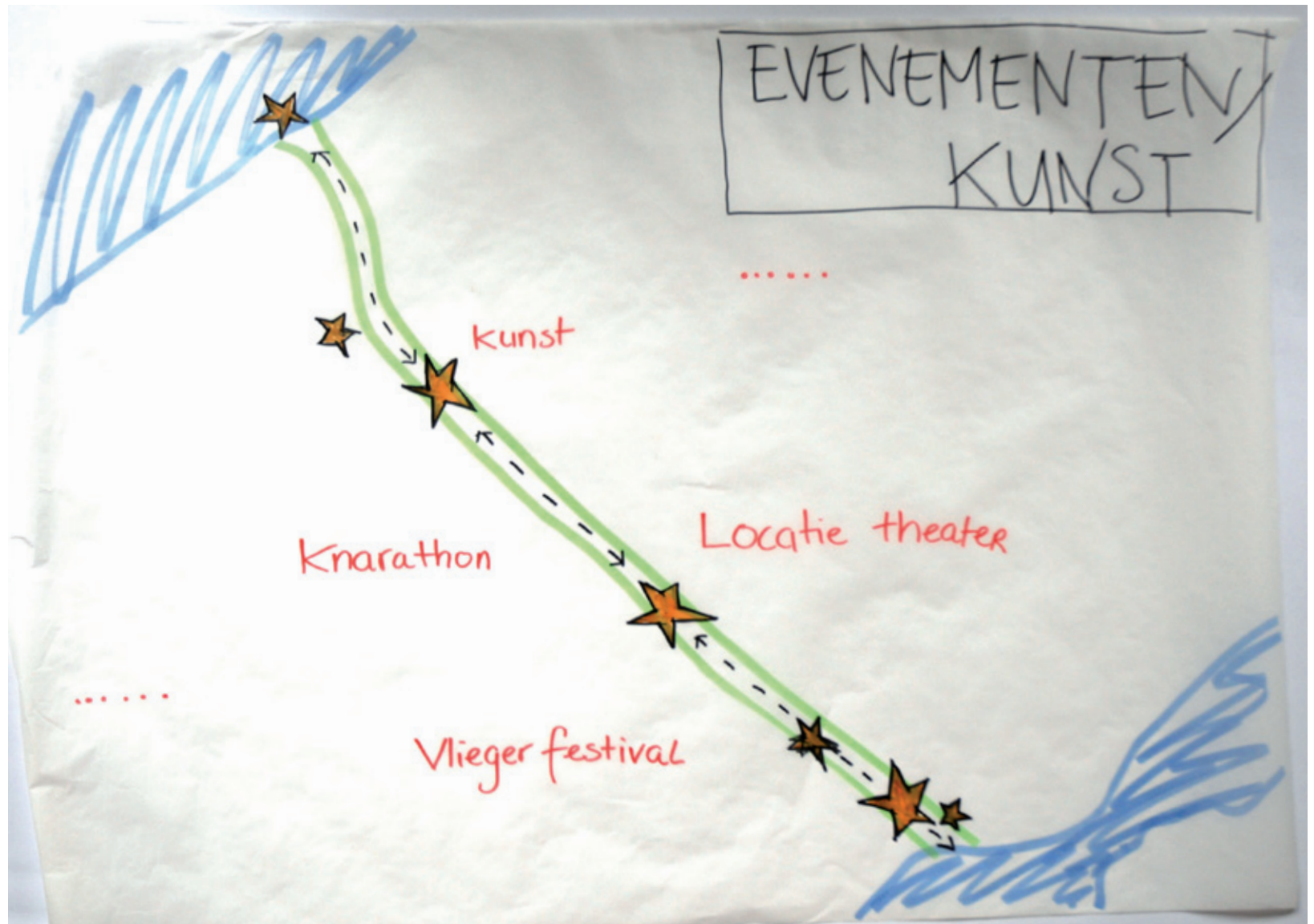
- Breng per locatie de relevante spelers samen, bezoek de locatie. Verken de ambities en mogelijkheden per locatie.
 - NP NL (Dijkpark, A6, sluisen: projectorganisatie= SBB, Poortmanager Lelystad, particuliere ideehouders, waterschap, ...)
 - Werkhaven (Flevo-landschap, waterschap, omwonenden..)
 - Hoge Knarsluis (waterschap, omwonenden, ... [zwaartepunt bij knelpunt route]
 - Biezenburcht (stichting Biezenburcht, Natuurmonumenten, pachters, waterschap, gemeente zeewolde, RWS)
- Benoem de potentie van de locatie
- Formuleer de maatregelen incl financieringsopties nodig om de potentie van de kraal te ontwikkelen.

Gesprekspartners

- Staatsbosbeheer
nog vragen:
- Stichting de Biezenburcht
- Ideehouder Theater BovenWater
- Natuur en Milieu Federatie Flevoland?
- Wandelnet (Wandelroutes)
- Flevo-Landschap (wandelroutes Knarbos)
- Waterschap Zuiderzeeland (sluizen)
- Projectleider poort Lelystad
- Gemeente Zeewolde

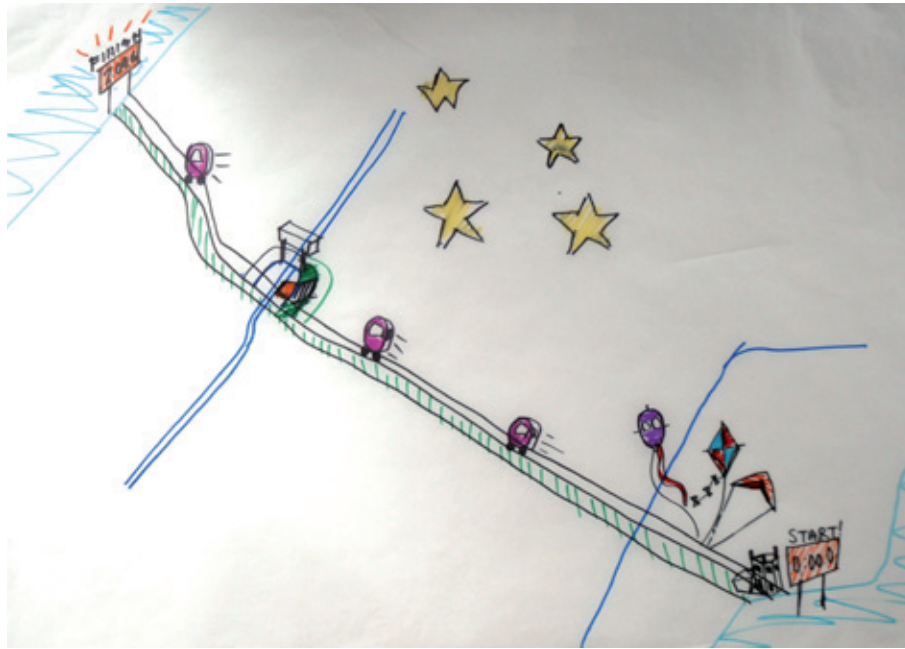

4. Evenementen

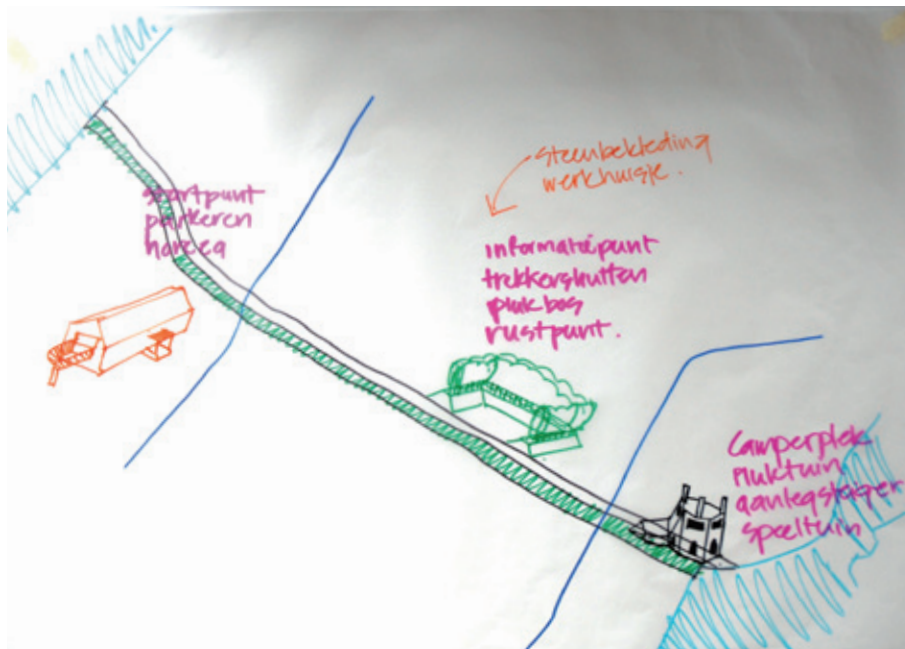

Meer activiteit op de Knardijk

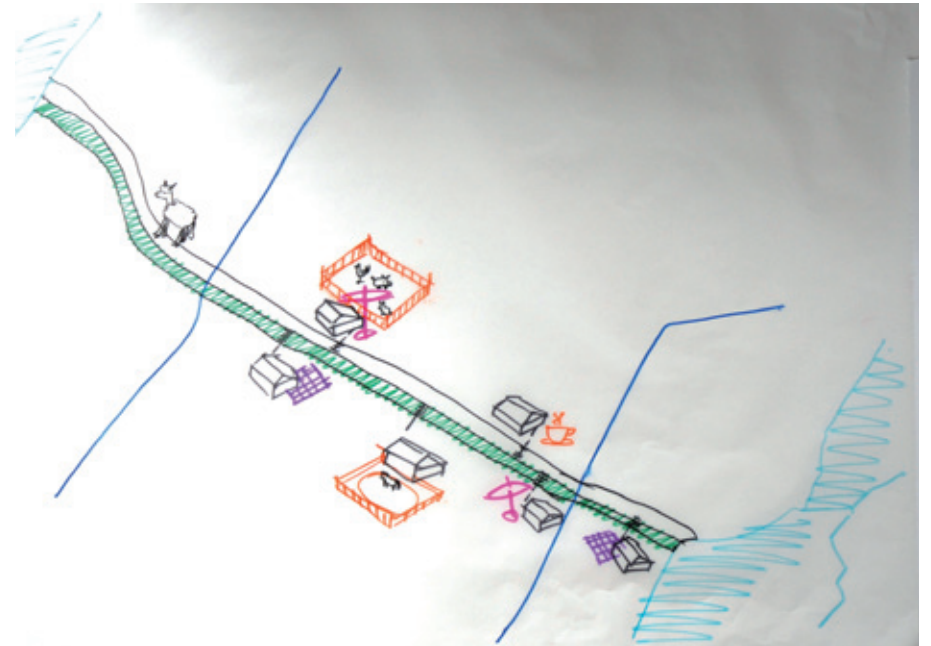
- meer te doen langs de dijk: van rustpunten bij de erven tot een marathon
- activiteiten gebruiken voor bekendheid, draagvlak en branding

knopen versterken

evenementen

agrotourisme/functiemix

Evenementen

Van een tijdelijke aard zijn de evenementen op de dijk. Evenementen kunnen op korte termijn de dijk meer bekendheid geven als bestemming. Denk aan het vliegerfestival (augustus 2019) en de NatuurDoedag (juni) bij de Biezenburcht, de tulpenroute en theatervoorstelling Prins te Paard.

Varianten

- Evenementen
 - locatietheater, theater bij de sluis
 - Knarathon
 - vliegerfestival (Biezenburcht)
 - sterrenkijken
- Agrotourisme/functiemix
 - rustpunten
 - verkoopstalletje lokale producten aan dijk
 - kinderboerderij, bezoek aan boerderij
- Knopen versterken, de dijk als ontmoetingsplek
 - Biezenburcht: camperplek, pluktuin
 - Werkhaven: trekkershutten, informatiepunt
 - Bezoekerscentrum: horeca, parkeren

Werkspoor Evenementen

Doel

- Organiseren van kleine en grote evenementen, variërend van sport tot cultuur, tot educatie op of in het gebied langs de Knardijk.

Vragen

1. Welke evenementen kunnen in 2019 op de kalender komen?
2. Hoe geven we samen bekendheid aan die evenementen?
3. Hoe organiseren we op de langere termijn de evenementenkalender en coördinatie?

Aanpak

- Inventariseren van evenementen in 2019 op en langs de Knardijk
- Met elkaar verbinden van organisatoren
- Opzetten marketingconcept Knardijk met groep organisatoren

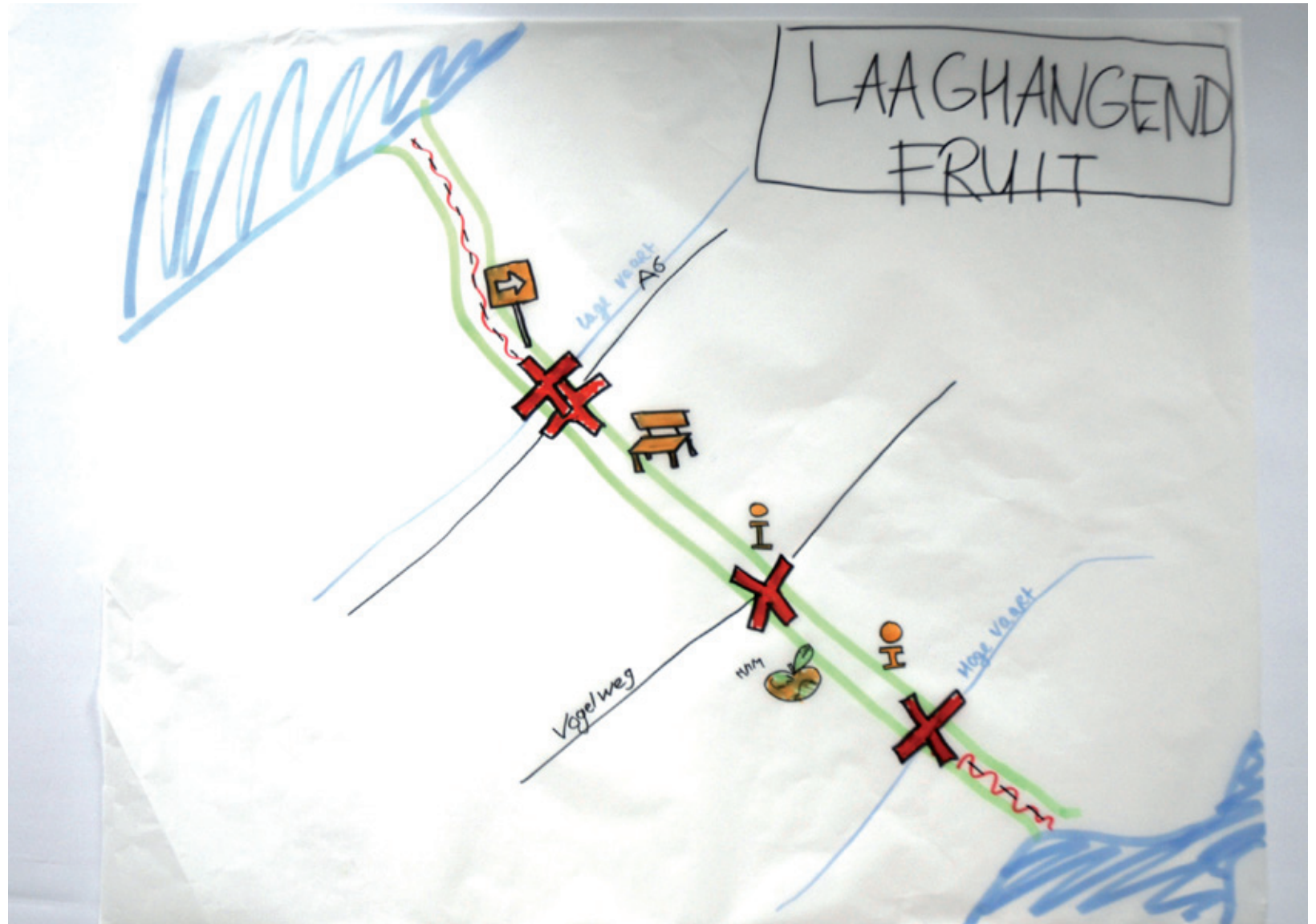
Gesprekspartners

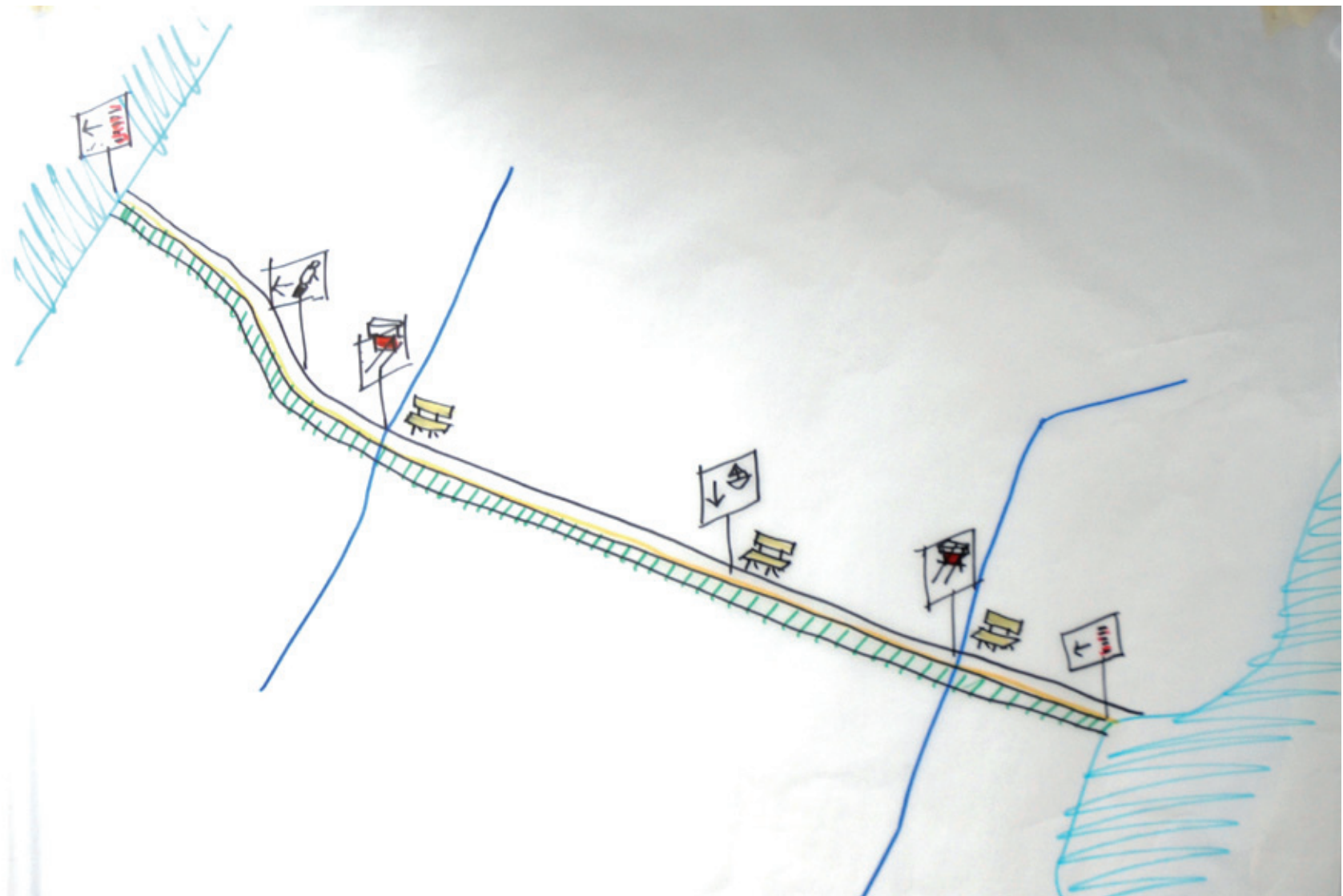
allen nog vragen:

- Visit Flevoland
- Prins te paard
- Sportservice Flevoland
- Land Art Flevoland
- Kunstenaars Vereniging Flevoland

5. Laaghangend fruit

Informatieborden, zitplekken

Laaghangend fruit

Op en rond de Knardijk zijn een aantal zaken redelijk eenvoudig op te pakken die er toe leiden dat de beleving van de dijk groter wordt. Het 'laaghangend fruit'. De veronderstelling hierbij is dat met een beperkte inzet van middelen een aantal zichtbare verbeteringen bereikt kan worden.

Varianten

- Verbeteren en toevoegen bebording routes en informatie
- Verharding fietspad verbeteren
- Zitplekken, rustpunten

Werkspoor Laaghangend fruit

Doel

- Snel een aantal zichtbare veranderingen ten behoeve van het huidige (recreatief) gebruik op de dijk realiseren

Vragen

1. Wat is er nodig om de geïnventariseerde aanpassingen te realiseren?
2. Hoe financieren we deze investeringen?

Aanpak

De werkgroep wordt gevraagd een voorstel te maken voor:

- De aanpak van knelpunten in de huidige (fiets)route
- Het zichtbaar maken van het (cultuurhistorische) verhaal van de dijk in zijn omgeving
- Het inrichten van een aantal rustpunten op en langs de dijk

Gesprekspartners

- Fietsersbond
- Rijkswaterstaat (A6/Knardijk)
- Gemeenten Lelystad en Zeewolde
- Hajé
- Visit Flevoland
- ANWB
- Omwonenden
- Initiatiefnemers wandelen en fietsen

En nu verder

En nu verder!

- In de werkweek zijn initiatiefnemers en ideeën samen gebracht. Samen is de koers voor de Knardijk in de steigers gezet.
- De uitkomsten van de week worden begin mei voorgelegd aan het bestuurlijk overleg Knardijk.
- In verschillende samenstellingen werken we de komende maanden de vijf thema's verder uit.
- Houd Knardijk.nl in de gaten voor de laatste stand van zaken!

